

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย กรณีศึกษา : พี่สมุนไพรพื้นที่สาธารณะชุมชนบ้านหนองนาไร่เดี่ยว เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการผสมวิธีคิดและระเบียบวิธีเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพชุมชนและความต้องการกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดี่ยว ตำบลกุดปลาคุ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดี่ยว ตำบลกุดปลาคุ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดี่ยว ตำบลกุดปลาคุ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดี่ยว ตำบลกุดปลาคุ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม อายุระหว่าง 10-12 ปี จำนวน 108 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดี่ยว ตำบลกุดปลาคุ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม อายุระหว่าง 10-12 ปี ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. กิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 กิจกรรม
2. แบบสอบถามเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1ฉบับ ในด้านความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน จำนวน 8 ข้อ
3. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ในเรื่องกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน
4. แบบสังเกตพฤติกรรม ในเรื่องกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม
5. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน ของเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ที่เข้าร่วมกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยก่อนและหลังร่วมกิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 2 ตอน
6. การสนทนากลุ่ม โดยการสนทนาในประเด็นที่เกี่ยวกับกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม โดยการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามร่วมกัน วิเคราะห์ ซึ่งบุคคลที่ร่วมกลุ่มสนทนา ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน ผู้นำสตรีชุมชน จำนวน 1 คน โดยกำหนดเวลาในการสนทนากลุ่ม 1 ชั่วโมง 30 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม (Pretest)

2. ดำเนินการใช้กิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม โดย

2.1 ชี้แจงให้เด็กและเยาวชนทราบถึงจุดประสงค์ และขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

2.3 สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมของเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

2.4 ประเมินผลหลังการใช้กิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

3. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน หลังการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาดุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม (Posttest)

4. จัดสนทนากลุ่ม เพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลสรุปบทเรียน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ความต้องการแบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม โดยใช้สถิติพื้นฐานการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพชุมชนและความต้องการกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ในพื้นที่สาธารณะป่าชุมชนและในสวนสมุนไพรของชุมชน ตามวิถีชีวิตพื้นบ้านและการดำเนินชีวิต กิจกรรมที่จัดขึ้นตรงกับความต้องการของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนจากการปฏิบัติจริงแต่ละกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมซึ่งช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในชุมชน

2. ผลการพัฒนากิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุคปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เด็กและเยาวชน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง โดยผ่านขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ร่วมวางแผนสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 ร่วมเรียนรู้ชุมชนของเราน่าอยู่ กิจกรรมที่ 2 ร่วมเรียนรู้นิทานสมุนไพรมหัศจรรย์ กิจกรรมที่ 3

ร่วมเรียนรู้สมุนไพรรักษาโรค กิจกรรมที่ 4 ร่วมเรียนรู้ชาสมุนไพร กิจกรรมที่ 5 ร่วมเรียนรู้เสริมความงามด้วยสมุนไพร กิจกรรมที่ 6 ร่วมเรียนรู้ยาวิเศษ กิจกรรมที่ 7 ร่วมเรียนรู้ของหอมจากสมุนไพร กิจกรรมที่ 8 ร่วมเรียนรู้ ร. ในสวนสมุนไพร กิจกรรมที่ 9 ร่วมเรียนรู้เดินป่าศึกษาสมุนไพร กิจกรรมที่ 10 ร่วมเรียนรู้เติมเต็มปลูกป่าสมุนไพร ชั้นที่ 2 ร่วมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ชั้นที่ 3 ร่วมปฏิบัติกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ชั้นที่ 4 ร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลสรุปบทเรียนพบว่า ส่วนใหญ่ชอบรูปแบบของกิจกรรมและมีความสุข สนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงานก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยก่อนการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และมีคะแนนสูงขึ้นทุกข้อ

อภิปรายผล

1. เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุดปลาอุด อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม ในพื้นที่สาธารณะป่าชุมชนและในสวนสมุนไพรของชุมชน ตามวิถีชีวิตพื้นบ้านและการดำเนินชีวิต กิจกรรมที่จัดขึ้นตรงกับความต้องการของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนจากการปฏิบัติจริงแต่ละกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมซึ่งช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในชุมชน สอดคล้องกับ ราเชล (Rachel. 2006 : Online) ได้ทำการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตหลังจบการศึกษา โดยทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในประเทศอังกฤษ จำแนกตามความแตกต่างของระดับการศึกษา พบว่า บุคคลที่เรียนจบระดับอุดมศึกษา จะมีความสนใจในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากกว่ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะเนื้อหา และหัวข้อที่ตนเองสนใจ การเรียนรู้จากกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิต จะไม่ได้รับความสนใจ ดังนั้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงจำเป็นต้องมีเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เพื่อตอบสนองความสนใจ ความพึงพอใจ และเป็นตัวเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งวิธีการดำเนินชีวิตและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีผลต่อความสนใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้

หลังจากจบการศึกษา อเมนู เทคา (Tekaa, 1988 : Abstract) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดียนในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ผลการวิจัย พบว่าการจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องมาจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของ อเมนู เทคา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Andrusyk และ Andrusyk (2003) ที่ได้วิจัยเรื่อง การปรับทักษะทางสังคมของนักเรียน โดยการใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ขาดการใช้ทักษะทางสังคมที่เหมาะสมในชั้นเรียนเป็นเวลา 12 สัปดาห์ หลังการทดลอง พบว่า นักเรียนใช้ทักษะทางสังคมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น ให้ความตระหนักต่อเพื่อนร่วมชั้นมากขึ้น และปรับปรุงทักษะในการทำงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จได้ดีขึ้น

2. ผลการพัฒนากิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอักษาศัยสำหรับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านหนองนาไร่เดียว ตำบลกุดปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เด็กและเยาวชน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง โดยผ่านขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ร่วมวางแผนสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 10 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมที่ 1 ร่วมเรียนรู้ชุมชนของเราอยู่ กิจกรรมที่ 2 ร่วมเรียนรู้นิทานสมุนไพรมหัศจรรย์ กิจกรรมที่ 3 ร่วมเรียนรู้สมุนไพรสวนรัก กิจกรรมที่ 4 ร่วมเรียนรู้ชาสมุนไพร กิจกรรมที่ 5 ร่วมเรียนรู้เสริมความงามด้วยสมุนไพร กิจกรรมที่ 6 ร่วมเรียนรู้ยาวิเศษ กิจกรรมที่ 7 ร่วมเรียนรู้ของหอมจากสมุนไพร กิจกรรมที่ 8 ร่วมเรียนรู้ ร. ในสวนสมุนไพร กิจกรรมที่ 9 ร่วมเรียนรู้เดินป่าศึกษาสมุนไพร กิจกรรมที่ 10 ร่วมเรียนรู้เติมเต็มปลูกป่าสมุนไพร ขั้นที่ 2 ร่วมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ขั้นที่ 3 ร่วมปฏิบัติกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ขั้นที่ 4 ร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลสรุปบทเรียน ในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียน มีความสุขในการเรียน มีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมวิจัยกับชุมชน และยังทำให้ผู้ร่วมวิจัยรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกัน สอดคล้องกับ วราสินธุ์ บุตรสมบัติ (2547 : บทคัดย่อ) จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ป่าชุมชนนาบอน โดยใช้วิจัย

เชิงปฏิบัติการ ทำให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและร่วมมือกันทำงาน ซึ่งการจัดกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่เร้าใจ ทำทลายความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งมีความ หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ ผู้เรียนเรียนรู้แบบร่วมมือและปฏิบัติจริง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนสามารถแสวงหาความรู้ได้ ด้วยตนเองจากผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 13 - 15) หมวด 4 แนวทาง การจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การ เสนอสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห จัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุก วิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บาบารา และ ไดนา (Barbara & Dina. 2006 : Online) ได้ทำการศึกษาผลการเรียนรู้ของสมาชิก ในชุมชน จากการเรียนรู้ตามสภาพจริงในชุมชน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการทำกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 4 ปี ผลการวิจัย พบว่า การเรียนรู้ของ บุคคล เกิดจากการปฏิบัติจริง และการประกอบอาชีพ ที่สามารถนำไปสู่ความเชี่ยวชาญ และ ประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ การเรียนรู้ตามสภาพจริงในชุมชน สนับสนุนให้สมาชิกจำนวน หนึ่งมีการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสมาชิกส่วนหนึ่งสามารถพัฒนานวัตกรรม ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และสภาพที่เป็นจริง ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพ จริง และให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2544 : 21)

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยก่อนการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตาม อรรถศาสตร์ เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และมีคะแนนสูงขึ้นทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับ Ciampa, Farr และ Kaplan (2000) วิจัยเรื่อง การปรับความสามารถทางสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยปรับความสามารถทางสังคมรวมถึงทักษะการฟัง การร่วมมือ การเคารพผู้อื่น และการเคารพในอำนาจหน้าที่ของผู้อื่น ทดลองกับเด็กระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 72 คน เป็นเวลา 15 สัปดาห์ หลังการทดลอง พบว่า เด็กแสดงพฤติกรรมยอมรับทางสังคมมากขึ้น เด็กเริ่มเรียนรู้บทบาทหน้าที่ที่จำเป็นของการเรียนรู้แบบร่วมมือและใช้ภาษาที่จำเป็น เพื่อแก้ไขความขัดแย้งด้วยวิธีการทางบวกมากขึ้น Jordan (1997) วิจัยเรื่อง ทักษะสังคมผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทดลองกับเด็กจำนวน 26 คน ของทุกช่วงชั้นการศึกษาและทุกช่วงชั้นความสามารถทางสังคม โดยมุ่งศึกษาผลที่มีต่อเด็กอายุ 10 - 12 ปี เป็นเด็กชาย 4 คน และเด็กหญิง 2 คน โดยให้เด็กทำกิจกรรมแบบร่วมมือเป็นคู่และกลุ่มใหญ่ เป็นเวลา 10 สัปดาห์ พบว่า เด็กยินดีที่จะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แม้ว่าเขาจะไม่ชอบสมาชิกในกลุ่มบางคนก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของเด็กที่มักแยกตัวคนเดียวดีขึ้นทั้งต่อเพื่อนและครู งานวิจัยยังเสนอข้อค้นพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมได้กับเด็กทุกอายุ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน หลังการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์อยู่ในระดับมากกว่าก่อนจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

- 1.1 ควรมีกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ที่หลากหลายให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ และขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น
- 1.2 เป็นกิจกรรมที่ดีส่งเสริมให้เด็กรักท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมต่อเนื่อง

1.3 ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ทุกรูปแบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนากิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ในระดับต่าง ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพร้อมกับบุตรหลานของตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY